

SZERKESZTŐI IRODA
és kiadóhivatal: Püsp. Lyc.
nyomda. Küldemények ide
intézendők.
Majjelenik a lap minden
szordán.

GYULAFEHÉRVÁR

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Egész évre 4 frt. Félre 2
frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 8 kr.
Hirdetési díjak: Egy negyzada
centim. tér ara 4 kr. Helygille-
tek minden hirdetés után 30 kr.
Nyiltör sora 25 kr.

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Márczius 15-én.

Mit kívánt, mit óhajtott a honszeretet 1848 márcz. 15-én?

Fel kívánta költeni a szunyadó erőket, a nemzetnek a szolgaság hosszú esztendei után megszibadt testében; visszaküzdeni őseinek vére által szerzett legdrágább kincsét, alkotmányát; szabaddá tenni a földet és a földön a polgárt; lerázni azokat a bilineseket, melyek fogva tartották az eszmék hódító hatalmának, az igazság diadalmának egyik leghatalmasabb tényezőjét a sajtót; biztosítani a különböző vallásfelekezetek jogegyenlőségét; egyesíteni újra a két testvér-hazát, hadd forrják újból egy nagy testté a magyar, hogy miként ugyanazon anyanyelv zeng a magyar nemzet minden gyermekének ajakán, úgy legyen a magyarnak alkotmánya, törvénye, szabadsága, hazája is csak egy!

Ezen fenséges óhajok, nemzeti aspirációk töltötték be akkor a nemzetnek szívét. De említést kell itt tennünk azon hatalmas politikai jellemekről, melyek hazánkban, már előbb elhintették a drága magvakat. Egy Wesselényi és egy Szécsenyi mindig követendő példái lesznek az élni vágyó nemzetnek. Mózesek voltak ők, kiket nem mindig értett meg a pusztában bujdosó Izrael.

De ha nem is értették meg őket teljesen a magok hideg bölcsességében, annál inkább megértették azokat, kik a költészet szent nyelvén szólottak az ifjuság meleg szívéhez. A mit nem tudtak elérni a bölcseszek, azt megteremtették a költők. A költészet égi fénye, örök mosolya egyaránt hinti ragyogását a paloták- és kunyhókra, az ifju és agg szívekre!

Kisfaludy Sándor, kinek regéiben a nemzeti fájdalom lüktet; Berzsenyi kétségbeesése: „romlásnak indult hajdan erős magyar, Kőlesey tragikus hangja: „nem leli honját a hazában“; Kisfaludy Károly „rákos szántója“, majd Vörösmarty „Zalán futása“, és a szózat, melyben remény és emlékek, hit és balsejtelem, az önbizalom és a nagyság érzelmei vegyülnek: úgy hatottak, mint az ítélet trombitája. Ébredjétek! És a lemondásában melancholikussá vált nemzet Petőfi „talpra magyarjára“ feltámadott, mint a lételért és jogaiért küzdő magyarság.

Nem a hajnal hasadása volt ez, mely minden reggel előttünk áll; nem a tavasz sugar özöne, mely minden esztendőben meghozza a maga virágait, illatát és költészetét. Azon korszak volt ez a nemzet életében, midőn a Megváltó ott jár a Genezaret tava helyett a Duna és Tisza partjain és a vakok látnak, a bénák meggyógyulnak s Lázár, a meghalt nemzet kikél háromszázados sirjából, ama korszak volt ez, midőn az Urnak lelke ott lebeg a vizek felett s a mindenség veszi az élet lehellétét. A porszemtől a napsugárig minden érzi, hogy ő van s neki lennie kell. Ritkák az ily idők egy nemzet életében; de a hol előfordulnak, az a nemzet, érzi a szabadság szent lelkének ihletességét!!

A nemzet fénye: Pest városa volt a mozgalom kiindulási pontja. A radikális ifjuság a mozgalom élére állva programjába azon 12 pontot állította fel, melyek hivatva voltak alapját megvetni Magyarországnak jobb jövődjének.

Ezen 12 pontot Pest város hatósága is magáévá tette s a város és Pestmegye biztonságára két küldöttség neveztetett ki. A Pozsonyból elindult küldöttség, élén Kossuth Lajossal — kinek nevét imádattal vesszük ajkainkra s kinek lángszelleme betöltötte az akkori idöket, — Bécsben V. Ferdinánd császár előtt kedvező fogadtatást talált s a császárikézirat márcz. 16-ról kelve József Nádort Magyarországon császári képviselővé s gr. Battyáni Lajost miniszterelnökké nevezte ki.

Nem akarunk itt részletesen kiterjeszkedni márcz 15-én történt lélekemelő, hazafias eseményekre; csak hivatkozunk a szabadság, testvériség és egyenlőség szent elveit magába foglaló azon 12 pontra, melyeknek áldó szelleme a hazának minden tércin nemzet és felekezeti különbség nélkül a testvériség szent elveit proklamálta.

Ime márcz. 15-nek egyik fenséges vívmánya, a testvériség szent elvének proklamációja és mélyen megvagyunk győződve, hogy csak akkor fogjuk márcz. 15-ét méltóan megünnepelni, ha nemzet és felekezeti különbség nélkül a testvériség szent elveit véssük szívüinkbe.

Mohay Sándor

országgyűlési képviselő beszéde a képviselőház márczius 12-iki ülésében.

Mohay Sándor: T. ház! A választási bizottság javaslatán kívül még három, a különböző pártok részéről benyújtott felirati javaslatot állunk szemben. E felirati javaslatokkal egy szölván a pártok a felvonulást bevégezték, sőt a tegnapi napon a ház maga is megkezdődött; miért is legyen szabad nekem, mint e párt szerény köztisztviselőnek, e házban szintén részt vennem és midőn adandó szavazatomat indokolni kívánom, egyúttal kiterjeszkednem egyre másra, a mit az ellenzék felirati javaslataiban és e felirati javaslataik indokolásában elmondottak. (Halljuk! Halljuk!)

T. ház! A felirati javaslatok híven tükrözik vissza azokat az álláspontokat, melyeket a pártok egymással szemben elfoglalnak és ámbár a kiegyezésnek már 25 éve mult el, mégis mindig a közjogi szempont az, mely a különböző pártállásokat dominálja, mely a pártok között a fő elválasztó határvonalat kepezi és csak kevésbé a belpolitikai kérdések, melyek főképp csak egy, az állami közigazgatás kérdésében és e tekintetben sem az összes ellenzék, hanem csak a függetlenségi és 48-as pártokkal szemben képeznek választvonalat.

A közjogi alap méltatásában a feltétlen, minden fenntartást mellőző elismerés mellett ott találjuk a feltétlen merev negációit; ott találjuk a feltételes elismerést abban az értelemben, mely a közjogi kiegyezést, mint tényt elfogadai hajlandó ugyan, de annak megváltoztatására törekszik; ott találjuk a feltétlen elismerést azzal az árnyalattal, mely a kiegyezés keretében létezőket lát, melyeket nemzeti szellemi intézményekkel kitölteni és intézményeket, melyeket az állami önállóság szempontjainak megfelelőleg átalakítani kíván.

En azok közé tartozom, t. ház, kik a Deák Ferencz lángszelleme által megalkotott 67-iki kiegyezést és azt a közösséget a védelemben, melyet az osztrák örökös tartományokkal e kiegyezés megálapított, öszintén elfogadom és veszélyesnek tartok minden oly törekvést, a mely akár e közösséget lazítani kívánna, akár pedig kiterjeszteni akarja az a taxatív felsorolt és közöseknek elismert ügyeken kívül más ügyekre is. (Helyeslés jobbfelől.)

És épen azért, mert a kiegyezésnek ily épen feltétlenül elismerői közé tartozom, nem helyeslehetem a t. nemzeti párt álláspontját sem, a mely feltétlenül elismeri kivánja ugyan a kiegyezést, de e mellett olyba tünteti föl, mint amely a magyar nemzet minden aspirációinak kielégítésére nem alkalmas, amelynek kereteit tehát ép az aspirációk kielégítése szempontjából — amint mondatott — tágítani, fejleszteni akarja.

Szó volt itt arról, illetőleg szemére hányták a felirati-javaslatnak, hogy e közjogi viszonyok változatlan fontartására törekszik. A felirati javaslat nem a változatlanul, hanem a fenntartás, a változatlan fenntartás iránti szándékot kívánja kifejezésre juttatni. (Helyeslés jobbfelől.)

En annál kevésbé akarok e két kifejezés fölött vitába bocsátkozni, mert hiszen e kifejezésekhez kötött felszólalásokat már több ízben megzafolták és részről e kifejezés felfogásában csatlakozom azokhoz, a miket Darányi Ignác t. képviselőtársam tegnapi beszédeben elmondott. (Helyeslés jobbfelől.) És különben is e szavak fölötti vitában eszembe jut az a dogmatikus vita, mely a homousion és homousion felett folyt, mert hát tulajdonképpen a változhatatlanság a változatlan fenntartás szavak méltatása tekintetében lehet elméleti, jogi, vagy nyelvtani érveket felhozni ebben, vagy abban az irányba, de nézetem szerint ennek tulajdonképpen gyakorlati jelentősége azért nincs, mert hiszen a változhatatlanság iránti felfogásnak is ott van a határa, a hol bizonyos változhatatlannak hirdetett törvény megváltoztatása iránt a megváltoztatásra hivatott összes tényezők akarata egyesül. (Helyeslés jobbfelől.)

Az igen t. nemzeti párt már a választókhöz intézett kilátványában azt hozta fel, hogy az a párt, amely-

hez tartozni szerencsém van, a kiegyezést nemzetellenes lejtőre viszi és aulikus politikát üz, (Ugy van! Ugy van! halfelől) a felirati javaslatban pedig azt a vádat kívánja ellentünk emelni, hogy a kiegyezést oly irányba tereljük, amely állami önállóságunk biztosítékainak rongálására vezet. Ez állításának igazolására hivatkozik a választási javaslat egy néhány körülményre, amelyekre nézve igen helyesen jegyezte meg Hegedüs Sándor, igen t. képviselő társam tegnapi felszólalásában, hogy nagy részben nem tartoznak a közösség keretébe, mint a milyen a beszállásolási ügy és a honvédségre vonatkozó törvény. Részemről e kifogásoknak egy másik kategóriáját is fel tudom állítani és ez az, hogy e kifogások részint nem valódi, hanem csak ellenzéki szemüvegen át látott sérelmek, melyek közé tartozik, hogy a delegáció hatásköre állítólag kitágított és a honvédség nemzeti jellege megesorbított, végül, hogy Magyarország állami önállóságával és nemzeti önértékével szemben elkövetett sérelmek orvoslást nem nyernek. Mert, t. ház, ami különösen a honvédség nemzeti jellegének megesorbítását illeti, hogy ama kis jelző zászló használata által ilyesmi történék, azt kereken tagadásba merem venni. En — és ez egyéni nézetem — nem helyeslem ugyan e jelzőzászló színeinek használatát, de nem azért, mintha ez által a honvédség nemzeti jellege szenvedne esorbát, hanem azért, mert ez drügyet szolgálhat önöknek oly érvek kovácsolására, mintha csakugyan a nemzeti érzület esorbát szenvedne. (Helyeslés jobbfelől.) Ami pedig a nemzeti önállósággal és önértékével szemben elkövetett sérelmek megtorlását illeti, nem tudok egyetlenegy esetet sem, amelyben a nemzet önértékével szemben valamely valódi sérelem követetett volna el, hogy az megtorlás nélkül maradt volna. Hiszem, hogy vannak, akik a megtorlást sokkal tovább szerették volna vinni, mint amennyire történt, de nézetem szerint a megtorlás mindenesetre oly módon eszközöltetett, mely Magyarország állami méltóságával megegyezett és a mely e méltóság követelményeinek kívánt eleget tenni a nélkül, hogy a boszu eszközövé vált volna. (Helyes és jobbfelől.)

E sérelmeknek második kategóriája közé tartoznak a multból átszármazott, némi csekélyebb jelentőségű szabálytalanságok, a melyeken azokban időri-időre javítani lehet is, kell is. Ezek közé tartozik ez a körülmény, hogy Magyarország állami önállóságának érvényre jutása a külképviselet jelenlétében nem eléggé szabatosan történik. E sérelmek kérdésén, a mely tulajdonképp az igazgatás körébe tartozik, ép oly egyszerűen lehet segíteni, mint a miniszterelnök ur által felolvasott rendelet szerint segítve lett azon a szintén sérelmi pontul felhozott kérdésen, hogy a külföldön lakó magyar állampolgárok, mint ilyenek elismerést nem nyernek. (Helyeslés jobbfelől.)

Egy harmadik kategóriája azoknak a kifogásoknak, amelyeket a nemzeti párt felirati javaslata e párt magatartása ellen emel, oly sérelmek, amelyek nem állami intézkedésekkel, nem kormányzati cselekményekkel, hanem magának a társadalomnak közreműködésével kell segíteni s ehhez tartozik Magyarország aránylagos részletése a közös intézményekben, (Halljuk! Halljuk!) mert arra nincs eset, hogy ha kellő kvalifikációval bíró magyar honpolgárok a közös intézményekben való aktív részvétel ezéjából jelentkeznek, esupán azért, mert magyarok, visszautasításban részesülnek. Vagy végül olyanok ezek a kifogások, amelyek tekintetben már eddig is nagy haladás történt. Ez a magyar katonai nevelés kérdése. (Halljuk! Halljuk!)

Ha el is tekintek ama körülménytől, hogy a meghozott véderőtörvény szabályai szerint a tartalékos tiszt vizsgák letételénél a német nyelv tudása csak mint vezényleti és ügykezeiési nyelvét kívánatik meg, a tartalékos tiszt vizsgákat magyar nyelven is lehet tenni, ha mondom, el is tekintek ettől, utalok arra, hogy a közös katonai tisztképző intézetekben magyar nyelv tanítása évről-évre rohamosan előre halad. (Ugy van! Ugy van jobbfelől. Mozgás és ellenmondás a szélső balon.)

És így bizosítva van az ország részére az, hogy ha egy uabb katonai tisztképző akadémia felállítására válnék szükségessé, az az ország területén fog felállítani. (Ugy van! Ugy van! a jobb oldalon.)

Végre azt mondja a nemzeti párt felirati javaslata, hogy az Ausztriától való közgazdasági függés, mintegy lappangó dogmává lett. Hát, t. ház, én az Ausztriával való közjogi kapcsolatot tisztán amaz érdekközösség alapján és szempontjából bírálom meg, amely mindkét félre nézve e tekintetben fenforog. Es ha látom, hogy e gazdasági összeköttetésben a mi önálló külön gazdasági fejlődésünk a legcsekélyebb akadályba sem ütközik; ha látom azt a haladást, amelyre Hegedüs Sándor t. képviselőtársam tegnapi beszédeben méltán hivatkozott; ha látom, hogy forgalmi politikánk oly rohamos óriási léptekkel haladott, hogy most már lehetséges Magyarországon egy egységes forgalmi politika s ha hozzá veszem még azt, hogy a nemsokára eszközleendő valuta-rendezés Magyarország gazdasági önállóságát még nagyobb mértékben elő fogja mozdítani, én részem-

ről azt az érdekközösséget, mely minket az osztrák örökös tartományokhoz fűz, megsértettek és Magyarországra nézve hátrányosnak nem találom. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) De t. ház, a mely percében arról győződésem meg, hogy ez az összeköttetés többé nem az érdekközösség kielégítésének, hanem ránk nézve a károknak forrásává változék, abban a percében azok mellett volnék, a kik Magyarországnak amugy is létező jogát, külön gazdasági területnek berendezésére, az aktív intézmények sorába emelni kívánják. (Tetszés a jobb oldalon.)

Ilyen körülmények közt t. ház, e szempontokból azt vonni le, hogy ez a párt a kiegyezést nemzetellenessé teszi s ennek következtében udvari politikát üz, teljesen lehetetlen. (Ugy van! jobbfelől.) E váddal szemben tovább védekezni már csak azért is felesleges, mert az a hazafiataltság oly mértékét teteljezi fel, amely az országban egy percig sem létezhetik, mert a magyar nemzet mely a közjogi kérdésekben olyan kényes, hogy az egyes kifejezéseknek kevésbé szabatos voltát is erősen szemmel veszi észre, az ily politikát a nemzeti fölháborodás viharának egész erejével söpörné el. (Ugy van! jobbfelől.)

De t. ház, nemzeti haladásunk a közjogi alapon kétségtelen, haladásunk az anyagi, szellemi és általában minden olyan tekintetben, mely Magyarországot önálló kifejlődésének irányát jelenti. Ezt a haladást sem kell bizonyítanom. Ezt a haladást Eötvös Károly t. képviselőtársam is kézségesen elismerte, csak hogy e haladás elismerése mellett tagadja a politikai és szellemi tőke szaporulását. A t. képviselő ur beszédének ez a teteje merőben ellentétes egymással. Mert vagy haladtunk és akkor erre a haladásra politikai és szellemi tőkét kellett fordítanunk még pedig nem meddően, hanem úgy, hogy az eredményeiben nemcsak magát a tőkét biztosítja, de még kamatait is nagyon dusan adja vissza; vagy pedig ha nem volt politikai és szellemi tőke, akkor helytelen annak elismerése, hogy az ország haladt. E mellett azt mondja Eötvös Károly t. képviselő ur, hogy az a haladás, amelyet Magyarország az utolsó 25 év alatt elért, a társadalom nagy áldozatába került és összehasonlítást téve a többi nagy államokkal, azt mondja, hogy Magyarország állami szerkezetének fenntartására és kifejlesztésére a magyar társadalom aránylag sokkal nagyobb áldozatot hozott, mint hozott a nagy nemzetek társadalmá.

Nagyon sajnálom, hogy t. képviselőtársam e tekintetben nem szolgált adatokkal és félek tőle, hogy ha erre nézve adatok állanának rendelkezésemre, ez állítással ép úgy járna t. képviselőtársam, mint az ország választóinak apadása iránti állításával történt, amelyet a miniszterelnök adatokkal cáfolt meg. Tehát nincs adatom, hanem egyet tudok, s ez az, tekintettel arra, hogy az általa említett nagy államok nemcsak belső fejlődésükre, hanem egyáltalán a külügyi képviseletre és védelmi eszközökre is kénytelenek voltak a miénknél nem kevesebb áldozatot hozni, minthogy azon költségeket, melyeket külképviseletre és véde mi eszközökre fordítunk, a mo narkia másik felével közösen fizetjük és így e költségből reánk csak egy hányadrész esik, nem tartom teljesen megállónak azt az állítást, hogy a magyar társadalom által hozott áldozatok na yobbak volnának, vagy csak meg is közelitenék azokat az áldozatokat, amelyeket a nagy államok társadalmá e célra hozott.

Ha már Eötvös Károly t. képviselő ur szíves volt elismerni a haladást, nekem is kötelességem annak elismerése, hogy pártja részéről is történt bizonyos haladás, még pedig a közjogi alaphoz és felfogáshoz szerint nemcsak abban az értelemben, amelyet tegnap Hegedűs Sándor t. képviselőtársam kifejezett, hanem abban az értelemben is, hogy a míg eddig a függetlenségi és 48-as párt a kiegyezést már eredetileg helytelennek és károsnak tartotta, most legalább azon koncepcziót teszi, hogy egy alternatívát állít fel, amikor azt mondja, hogy ha az helyesen állapította volna is meg abban az időben azóta való haladásunk folytán kellett helytelennek válnia (Ellentmondás Eötvös részéről.) Teszi ezt nem nyíltan és kifejezetten, hanem azáltal, hogy ezen alternatívát fölállítván, az utóbbi alternatíva lehetőségét nem zárja ki. És t. ház, ha a függetlenségi párt részéről ezen haladás tovább folyik és viszont, ha az igen t. nemzeti párt a közjogi alap fejlesztésében, az általa fölvetett irányban szintén haladó irányzatát megtartja, akkor igen könnyű előre látni, hogy találkozni fognak és azt sem nehéz kiszámítani, hogy hol. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Találkozni fognak Ugron Gábor t. barátom és pártjának álláspontján. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Mert, és azt a csillagászat szabályai szerint könnyű kiszámítani, hogy ha két égitest egymásfelé irányuló haladási vonalban van, amelyen Ugron Gábor t. barátom áll. Az az Ugron Gábor, akit önk uraim (A szélső baloldalra mutat.) igaz hitük csalatlanlanságában, mint álprofetát, anatómájuk tüzes vilámaival akartak lesújtani. (Tetszés a jobboldalon.) Hogy ezen találkozás a politikai egyelőre egy álló csillagot fog-e létre hozni vagy pedig pályájuk azután milyen irányt vesz föl, az attól függ, hogy azon sebességgel melylyel egymáshoz közelednek, egyik vagy másik részről milyen lesz. (Tetszés a jobb oldalon.)

T. ház! Eötvös Károly t. képviselő ur nem akarja érteni azt a szellemet, melylyel a felirati javaslat a reform-munka egész sorozatát felvenni akarja, mikor kérdi, hogy minő szellem, minő hasonló szellem az? Hát ez a szellem teljesen ismeretes, ez a szellem a szabadelvűség és a szabadelvű haladásnak a szelleme melyet e párt nemcsak nevében visel jeltől, hanem melyet a t. előadó ur által egyszer alkalmazott kifejezést szerint olyan varázsigének tekint, amelynek vezérelése mellett valóította meg e párt majdnem két év-

tizedes munkával eddigi feladatát: a magyar nemzeti állam megszilárdítását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ami belpolitikai terén a pártok közötti választóvonalat illeti, ezt főképen a közigazgatási reform miképen felfogása alkotja.

En, tisztelt ház, e reformnak régi híve vagyok, annak szükségét választóim előtt tartott programmbeszédemben már akkor hangsúlyoztam, mikor e kérdést programmba közlünk még nagyon kevesen vették fel; erről bővebben nyilatkozni nem akarok, hiszen a közigazgatási vita lezajlott a nyáron és annak során a javaslat mellett és ellene harszó érvek meglehetősen kifejtettek és ha ezek a javaslatok ismét a ház tárgyalásai elé kerülnek, újra lesz e tekintetben alkalmunk állást foglalni. Csak egyet akarok megjegyezni Eötvös Károly képviselő ur beszédére: ő az önkormányzat felhasználására és ez alapon új kísérlet inaugurálására hívja fel a kormányt. A kísérletezés ideje elmult. E reformra nézve az alapelvek tisztázza vannak. Mindnyájan tudjuk, hogy mily állást foglaltunk el e kérdésben és további kísérletezésnek ez országot kitenni sem nem lehet, sem nem szabad. (Élénk helyeslés jobbról.) És épen azért, mert teljesen igaz Eötvös Károly képviselő ur ama mondása, hogy „a közszabadságokat nem csak a rossz törvények veszélyeztetik, hanem ve szélyeztetik, sőt megölni a törvény rossz végrehajtása is”: minél előbb át kell térni azon rendszerre, mely a közigazgatási törvények jó végrehajtását teljesen biztosítja. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Szó volt az országgyűlés feloszlatásáról, a teli választásokról és ezek által a választó közönség megröhanásáról. Hát én a felosztás indokainak szelíztetésére ki nem terjeszkedem. Elégé kifejté te ezeket a körülmények ur. A mi pedig a teli választásokat és a nemzet megröhanását illeti, na yon esodálkozom e pazonson. Esodálkozom az elson azért, mert Eötvös képviselő ur, a ki e vádat emeli, felirati javaslatában a koronának nagy köszönetet szavaz, a miért az országgyűlés felosztása után az új országgyűlést a legrövidebb idő alatt összehívta. Ami pedig a megröhanást illeti, mindnyájunk élénk emlékezetében van, hogy jóval a felosztás előtt, sőt jóval azelőtt, hogy a felosztás szándéka a valószínűség szinét öltötte volna magára, a t. ellenzék voltak azok, amelyek a választási mozgalmakat, a szervezkedéseket megkezdték. (Ugy van! jobbfelől.)

Hoitsy Pál t. képviselő ur a választások eredményével foglalkozva, azt mondja, hogy e párt sok kiválósága maradt künn, s hogy azok helyét olyanok foglalták el, akiket Tisza Kálmán hazafiataltságukért megfenyegetett és Szilágyi Dezső is feltételes hazafiatalnak mondott. Igaz, hogy e párt sok kiválósága maradt ki a házból. De a párt iránti rokonszeny esökkenésének betudni ezt egyfelöl azért nem lehet, mert hisz önk künn is maradtak künn kiválóságok, másrészt nagyon természetes, hogy a pártküzdelemben a vehemensebb támadások mindig azok ellen szoktak irányulni, akik a pártokban kiválóbb helyet foglalnak el. De tartozom megjegyzéssel Hoitsy képviselő ur egy másik észrevételére is.

És ez az, hogy ha azok, a kiket ő e kifejezés alatt értett, ha az erdélyi, szász nemzetiséghez tartozó képviselők e párthoz csatlakoztak, abban sem én, sem a tisztelt képviselő ur kifogásolni valót nem találhatunk. Még pedig azért nem, mert e tekintetben két lehetőség két képzélhető ok fogoroghat fenn. Vagy csatlakoztak ezen képviselők a párthoz, illetőleg helyezkedtek el a parlamenti pártok egyikének keretébe azért, mert átlátták, hogy bár e párt és az eddigi kormányok nemzeti politikát üztek, de nem vették ezt oly értelemben, amely a nemzet ségkével szemben való kizárólagossá ot, azok nyelvének, kulturájának elnyomását jelentené, hanem igenis oly értelemben, hogy ezek kulturájának és minden irányú előhaladásának előmozdítása mellett, az ország politikailag és geográfiailag egy egységes államot képez, amelyben a különböző nemzetiségek a maguk részére külön közjogi jogosítványokat igénybe nem vehetnek. hanem a haza iránti szeretet buzgalomában összeforrtan közös jogok és kötelezettségek mellett képezik a magyar nemzeti államot. (Helyeslés jobbfelől.) mely a magyar nemzeti államnak hivatalos nyelve és intézményének jellege épen a politikai nemzet e minőségének természetes folyamánya. (Élénk helyeslés jobbfelől.) tehát csatlakoztak ez okból és egész ösztönözéssel, vagy — és én azt hiszem, hogy ok a leghevesebben utasítanak el ama második lehetőséget, amely abban volna felfalatható, — hogy csatlakoztak azért, mert a magyar államszeme megerősödése annyira haladt, hogy ellene a harszó a siker kilátásának legesekélyebb reményével sem folytathatják. Válaszszon Hoitsy t. képviselő ur ez okok bármelyikéből, egy bizonyos, hogy e körülmény a magyar nemzeti állam megszilárdulásának fényes bizonyítéka. [Igaz ugy van! jobbfelől.]

A nemzeti párt a választásoknál a nemzethez intezett kiáltványában e pártot és e kormányt épőpázzal lással vádolja, amelyet hatalmi érdekekre fordít. Ez vagy semmit sem jelent, vagy pedig olyant jelent, a mit szemrehányani épen a nemzeti pártnak van legkevésbébb joga. Hiszen a pártok parlamentarizmus küzdelme épen a hatalomra jutás iránti törekvésben nyilvánul (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) és az erőnek e küzdelemben való érvényesítése épőpázzalásnak nem tekinthető Hiszen a nemzeti párt évek hosszú sora óta a hatalomra jutás iránti törekvésben pazarolja erőit. És ha mi e küzdelemben szemben a hatalom maradásért saját erőnkkel is harszba vesszük, ez ép oly nemes, mint természetes erőfeszítés, mert mi a hatalmat nem önzésnek tekintjük, hanem eszköznek szabadelvű alkotásokra. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Ellenmondás balfelől.)

Az erők elpazarlásáról tehát sokkal kevésbé lehet szó ott, a hol ezáltal intézmények létesülnek és

termékenyülnek meg, mint ott, hol a küzdelem csak a hatalom birtokáért folyik, meg megújuló és ismét elhaloványuló reménysugarak mellett. Részemről nagyon sajnálom, hogy ez a párt és jelesei hatalom utáni törekvés küzdelemben vesztegetik el erejüket, melyet karöltve veitünk, szabadelvű alkotásokra sokkal előnyösebben értékesíthetnének. (Derültség balfelől.)

A mult tavaszon és nyáron lezajlott közigazgatási vita oly közel hozta ezt a már különben is elvi ellentétben nem álló pártot, hogy a közös munkában való együttes működés már-már lehetségessé vált volna. Sajnos, azóta még messzebb távolodtunk el egymástól, különösen azon szövetkezés folytán, a melyet a nemzeti párt a választások tartamára a közjogi ellenzékkel kötött (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ez máskor is meg volt.)

En ezt a szövetkezést nem tartom szerencsés politikai gondolatnak, mert már megkötése alkalmával lehetetlennek tartottam, hogy ez a szövetkezés az önk, a nemzeti párt magatartására befolyás nélkül maradhaszon. És nem is esodálodom, mert önk épen e szövetkezés következtében a közjogi alap tekintetében felfogásokkal sokkal tovább mentek, mint a meddig talán elismenni és eljutni szándékoztak. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) Hozzájárul ehhez, t. képviselőháza, hogy Apponyi Albert gróf beszédében nekünk formális hadüzenet jelentett be, azt mondván, hogy ok már most megkezdik a jövő választások szempontjából való szervezkedést, hogy már most kezdik elhúzni magyait annak, hogy a közvélemény előtt a jövő választásoknál a többséget ok nyerhessék el. A t. miniszterelnök ur már megmondta azt, hogy e választóbontással szemben mi sem maradhatunk tétlenül és azt hiszem, hogy a t. függetlenségi párt fegyverszövetsége és barátsága sem terjed odáig, hogy bekötött szemmel nézze azt, ha egy másik párt szervezkedik és erősödik.

En nem akarok izgatni, csak saját nézeteimnek adok kifejezést. Ennek aztán az lesz az eredménye t. képviselőháza, hogy annak a pártnak egyik kezében, azon a fegyveren kívül, melyet Darányi Ignác t. képviselőtársam szerint a közjogi alap védelmére felvett, még egy fegyverre van szüksége, arra, hogy saját elveinek diadalát, minden megtámadtatásokkal szemben, a jövőre is megőrizhassa. Vagyis harszólni kell nemcsak e házban benn, hanem állandó harszban, vagy legalább is a fegyveres béke állapotában fog kelleni lennünk künn a választó kerületekben is és ennek eredménye az lesz, hogy két fegyvert kellvén egy kézbe fogni, az a kéz bizonyára jobb kezünk lesz és csak a bal fog maradni arra, hogy a házban a feladatokat, amelyek reánk várnak, megoldjuk. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Ne tessék engem félreérteni és félre magyarázni, mert az a bal nem azt jelenti, amit az igen t. képviselő ur ezen közbeszólása szerint alatta érteni akar, hanem jelenti azt, hogy gyengébb kézzel fogánk dolgozni. (Élénk derültség a bal és szélsőbalon.) Mi is, de önk is, akiknek szüntegy feladatuk az ország érdekein és javán munkálkodni, könnyebben fárado egyik kezünkkel fogunk itt mindnyájan munkálkodni, mintha két kézzel ragadhatnánk meg a ránk váró munkát. (Helyeslés jobbfelől.)

T. ház! Pedig nagyok és szépek azok a feladatok, melyek reánk várnak; ezek megoldásában hazafias örömmel lehet résztvenni.

Pénzügyi háztársunkban az egyensúly helyreállított.

De még oly zsenge korát éli, hogy folytonos ápolásra szorul; emellett azonban a honvédelem folyton fokozódó kívánalmával és az életbeléptetendő reformokkal járó költségekkel és azzal kell számolnunk, hogy már jelenlegi viszonyaink között vannak oly óhajások amelyeknek még áldozatok árán is, okvetlenül meg kell felelnünk, milyen a tisztviselők fizetésének emelése és ezeket tenünk el a nélkül, hogy valamire csak gondolni is akarnánk, ami a legesekélyebb mértékben is teher emelést involvál, sőt e téren — a kivétésbeni arányosság és rendszeresség, valamint a beszédségi eljárás hiányainak javítása során — könnyítéseket kell eszközölnünk. (Helyeslés a jobb oldalon.)

E mellett komoly feladatként áll előttünk a valuta rendezésének ügye, amelynek ugy pénzügyi, mint közgazdasági fontossága tagadhatatlan; [Helyeslés a jobboldalon.] előttünk áll a közigazgatási reform kérdése, mindazokkal a javaslatokkal, amelyek azzal szorosan összefüggnek, részint annak folyamánát képezik, amelyeket azonban itt részletesen elősorolni nem kívánok. (Halljuk! Halljuk! a jobboldalon.) Csak egyet emelek ki. (Halljuk!) A városok rendezésénél különös figyelem lesz fordítandó arra, hogy a városok vannak hivatala Magyarország jövő fejlődésének gőcpontjaivá lenni s a valódi demokratikus haladás zászló vívőiként szerepelni. (Igaz! Ugy van! jobboldalon.) Miért is e kiválóságunk különös elismerést igényel, másfelől pedig municzipális jogaik — a helyi közigazgatásnak bizonyos önállósággal való kezelésében, vagyonjogi személyiségükre való különös tekintettel, tisztviselőiknek ezentul is fentartandó szabad választásában — biztosítást kívánnak. (Helyeslés a jobboldalon.)

Eöttünk áll, t. ház, az önk által sokszor hangsúlyozott kuriai bíraskodás létrehozatala; előttünk áll kulturális és anyagi téren az eddig keresztül vitt intézkedések betetőzése; előttünk állnak azok az igazságügyi reformok, amelyeket a kormány megalakulása óta hangzatosított s amelyek egyrésze a trónbeszédben is föladatként elénk tüzetett. És e feladatokat, t. ház, ugy kell megoldani, hogy az azok által létesítendő intézmények megteljenek a valódi demokratikus, liberális tartalommal. (Helyeslés a jobboldalon.)

Nézetem szerint, t. ház, a szabadelvűség varázsigéjének szem előtt tartásával volna a legözölszerűbben

megoldható korunk egyik nagy kérdése: az állam és egyház, valamint az egyes felekezetek közti viszony is (Halljuk! Halljuk!) Mint mindenütt, úgy itt is a szabadság képezi az intézmények éltető elemét. Nézetem szerint a felekezet nélküli állam teljesen eleget tesz feladatának, ha egyfelől arra ügyel, hogy az egyes felekezetek államellenes magatartás gyűlöhelyeivé, tetteleményeseivé ne váljanak és másfelől tartózkodva minden közvetlen befolyástól, arra ügyel, hogy a felekezetek, polgárok békés együttélését meg ne zavarják. (Élénk helyeslés jobbfelől) egyebekben pedig a tét teljesen nekik engedi át, a melyben azután minden egyház, minden felekezet, hitéletét, egyházszervezetét és egyházi vagyongazdálkodási ügyeit önhatározása alapján, az állami felügyeleti jog mindenkorai épségben tartása mellett rendezheti (Élénk helyeslés jobbfelől.) vagyis eszményem t. ház, az általános vallásszabadság, amelynek előkészítésére azon jogegyenlőség szolgál, amelyet a felirati javaslat is hangsúlyoz s mely jogegyenlőséget én a felekezetek egyenjogúsításában kielégítve meg nem talállok, hanem tovább menőleg a demokratikus szempontoknak figyelembevételével ezen jogegyenlőséget az egyén számára kívánom. Ezen az alapon fog aztán ennek következményeképp az általános lelkiismereti és vallás szabadság bekövetkezni. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Ha e feladatoknak megfelelően, ha e feladatok fogantatásánál az Eötvös Károly t. képviselő ur által említett hazafias lelkesedést a szorgalmas munka aprópénzére váltjuk fel s ezen feladatokat teljesítjük Magyarország története előtt nemcsak a reformok országyűlésének szép nevét vivjük ki, hanem egy anya-gilág megerősödött, a szellemi téren előhaladt és intézményeiben a modern nyugati államokhoz méltán soraközös ország lesz az, amely ezredéves ünnepnek megülvése után, multjára büszke önértéssel tekintve vissza, a jövőbe vetett biztos reménnyel lép át a második ezredév küszöbén és néz annak viharai elé. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Mint hogy a királyi trónbeszéd e feladatok teljesítésére hív fel bennünket és mint hogy a választmányi bizottság javaslata e feladatok teljesítését igéri, egész öszinte készséggel esatlakozom a bizottság felirati javaslatához. (Élénk, hosszas helyeslés jobbfelől.)

Az alsófehérmegyei tört. rég. és természettudományi társulat.

E társulat nemcsak eszmékért küzd; megélekeníteni a régmúlt idők alakjait, előnkbe állítani meggyökűnk a mult történelmében elfoglalt állását, értékesíteni a multat a jelen és jövő számára: ez e feladata a nemzeti társulatnak. Méltó arra, hogy minden hazafi különösen pedig megyénknek minden szülője lelkesedjék ezért. Kevés anyagi eszközzel, de ennél elism.eresre méltóbb kitartással dolgozik e társulat. Erről tanuskodik az évenként megjelenendő évkönyv, melyek közül a mult évben megjelent, az országos emberiani és régészeti társulatnak hivatalos közlönye az „Archeologia Értesítő” utolsó számában így ír:

„Az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi társulat kiadta 1891-re szóló IV. évkönyvét, a társulat titkára Kőrödy Peter szerkesztette. A esziosan kiállított kötetből szakunkat első sorban Dr. Cserni Béla „Apulum maradványok” című közleménye érdekli.

E ezimen a buzgó kutatóazon ásátás eredményeit adja elé, melyek vezetése alatt az 1890-91-ik év telen az általa már részben földértett római firdőépületben folytak. Egy áttekiütő alaprajz ismeret a most főlásott romokkal és néhány táblán a fontosabb emlékek, többnyire agyagtárgyak rajzait is vesszük. Ezek közt érdekesek egy domborműves homloktégla és két domborműves tábla töredékű, egyikén Fortuna, a másikon Mercurius viszi ábrázolja. Cserni az ásátásokat körülte kintéssel völt és igen örveudentes, hogy az együtüli már annyira megerősödött, hogy sajátjából képes az ásátások költségeit fildözni. A társulat jövedelmét a tudomány szempontjából nem is fektetheti gyümölösözöb vállalatba. Cserni e firdőépület után Apulum egyéb középületeire szándékozik figyelmét kiterjeszteni és eddigi észleletei biztos siker reményével kecsgetnek. A társulat tagjainak száma ez idő szerint 174, alapítókéje 1400 frt és van muzeuma, melyben 1457 drb. régiséget és érmet őrznek.”

Ugyan e közlöny a mult évi folyamban kétségbe vonta azt, hogy ásátásaink által egy római firdő maradványaira találtunk volna, s ma készséggel elismeri azt. Mi pedig örveundük e szakértői oldalról jött elismerésnek.

IRODALOM.

* Az 1848-49. Történelmi Lapok 4-5 száma Kolozsvárt megjelent a következő tartalommal: Nemzeti dal. (Petőfi „Talpra magyar” dal az 1848. márcz. 15-én megjelent első lenyomat betűivel) A magyarázó szöveget írta: E. S. fia. — ökmánytár: Cserney naplója. Közl.: Várkonyi Endre. — Tereza: Lengyel legió dala. Sárosi Gyula. — Táncevizigalmi meghívók Nagy-Szebenben 1849-ben. Jakab Elek. — A nemzetiség. Szerk. bizottság. — 1849. márcz. 11. Piski. Nagy-Szeben. Ferenczy Ferencz honvéd százados. — Vasvári Pál. Képpel Kuskó Istvántól. — Vasvári sirlhelye Sárkány Lajos örmestertől. — Levelezés: Bethlenből. Bécsi dolgok 1845. Bevonulás Morvából. Szemben a horvátokkal. Székely Károly huszár örmester. — Brassóból. Bartos Károlyról. Köös Ferenczről. — Székely-Udvarhelyről. márcz. 15 történetek. Dr. Vajda Emilől. — Népgyűlés a nemzeti muzeum előtt '848-ban. Egykoru rajz után készült képpel. — Részlet a komáromi vár átadásáról. (Az ellentáborból) B. V. től. — Honvéd-egyletek köréből: Honvédek képei Tordán. — A szabólesi 1845. honvéd zászlóalj rövid történelmi vázlata. Krudy Gyula h. e. elnök. — Irodalom: Belső Szónok- és Do-

bokamegye története K. — Petőfi-muzeum kintéltetése. — Tol-dalék Zarándmege leírásához, váz ata az 1848-49. erdélyi oláh mozgalomnak. Háromszéki övveleimi harerről, Petőfi toisó perezeiről, Zeyk Domokos vitéz elhullaról. Matskasi Antal. — Halálöszások: Benedek József, Benkhard János, Jancsó Mihály, Kalocsá Balázs, dr. Hamary Dániel, Kornis Karoly dr. Lepatsek János, Rausz Béla, Szathmáry Mihály. Váradi Antal, Varjas mre. — Adományok az 1848-49. orsz. ereklie muzeumnak. — Kalóntélek: Márcz. 15. tudósítások. — Orsz. ereklie-muzeumi körök. — Csikmadarasi agyuöntő- és löpogy.r jegyzőkönyve — Segesvári Petőfi emlék. — Új munkatársak: dr. Vajda Emil, Kádár József. — Ereklie-muzeum újabb képei. — Kérdések és feleletek. — Márczius idusa. Kuskó Istvántól. — Márcz. 15. ünnepélyek. — Szerk. üzenetek.

A lap márcz. 15. eszmékét megörökítő szobor javára példányonként 20 kr-rt is megrendelhető. A megrendeléseket csakis tömegesen (legalább 20 péld.) márcz. 16 ig fogadjja el a bizottság.

A lap piros borítékban 24 oldalon jelent meg. Szerkesztésére alakult bizottság élén Inezédi Samu ezredes áll. A lapot a kolozsvári ereklie muzeum öre: Kuskó István szerkesztő állította ösze. A megrendelés is hozzá intézendő. A lap előfizetése ára évnegyedre 1 frt.

* A „Képes Családi Lapok” legutóbbi száma a következő érdekes tartalommal jelent meg: Az ifjúkor regénye, regény (tolyt) Irta Toimai Lajos. — A esillagok (költemény) Inezédi Lászlótól. — Devlajeff tábornok. (Rajz az orosz életből) Váradi Antaltól. — Két szem kavé. (Vig beszédy) V. Gaál Karolinától. — A kit a vihar hozott. (Élbeszélés) Dombay Hugó tól. Gondolatok — A szabadságról. (költemény) Kisfi Bélától. — Henriette gróf. (Élbeszélés Ford.) Murányi Kornéliától. — Zsidó költök. (Makai Emil műfordításai) Irta F. S. — Császári gaztettek. (Regény Folyt.) Bába Pától. — Humor. — Mindenféle: A hét tükre (Csevegés) Meiszföldtől — Képeinkhez. Hymen. Képeink: Fraknói Vilmos dr. — Jókai Mór kézírása. — A képeskönyv. — Öltözöben. — A piacon. — A hű Phixax. — Jön a banda! — Regényemléklet: A tanácsos leánya. (Regény) Vajda Vilmostól. — Melléklet. „Hölgyek lapja” dívatképekkel. A „Képes Családi Lapok” kiadóhivatala Budapest V. Nagykorona utca 20 sz. alatt van, hová az előfizetési pénzek küldendők előfizetési ára: Egész évre 6 frt; fél évre 3 frt; negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatványszámok kívánatra ingyen. — Részünkről a „Képes Családi Lapok”-at legmelegebben ajánljuk olvasóink figyelmébe.

A valuta enquetéről.

A pénzügyminister által egybehívott valuta szak-tanácskozmány márcz. 8 án nyitotta meg ülését.

A „Magyar Pénzügy” című közgazdasági és pénz-intézeti szaklap, ez ügyben a következő érdekes megjegyzéseket közli:

Az Ausztriával kötött vám és keresztszerződéselő írja, hogy a két kormány a valuta rendezése céljából enquettet tartozik rendezni. Addig tehát a törvényhozás elé a valuta rendezést illető törvény javaslat nem kerülhet, míg az enquetek meg nem tartattak. Csúpan ez okból lettek összehíva az enquetek mert a törvényjavaslatok már készen vannak és azokon mit sem fog változtatni az enquetek nézete.

A „Kereskedők Lapja” ugyan e kérdérről következőleg ír: Ausztria-Magyarország, mást mint a tisztá aranyértéket be nem hozhatja. Az államjegyek melyek mindenkor beválthatók forgalomban maradhatnak, mint Német és Osztországban. Körülbelül száz millió forint államjegy forgalomban maradhat annélkül, hogy a jövő aranyérték tekintélyének ártana.

A mi az új pénzegységet illet, abban a nézetben vagyunk, hogy maradjon pénzegységnek változatlanul a forint és akottassék ezenkívül még egy egészen új pénzegység a fél forint, mely körülbelül a franknak felelne meg, és különösen tartozkodjunk a márka rendszer behozatalától.

NAPI HIREK.

Gyulafehérvár, 1892. márczius 16.

— Az ENKE folyó évi Junius 8-án Budapestben az ország fővárosában a koronázási ünnepély 25 éves övfördülője és jubileuma alkalmával megtartandó ünnepélyen a fiókkör is a központtal egyetemben képviseltetni óhajtván magát, felkérletnek mindazok, kik e képviselketben részt venni óhajtanak, miszerint ebbeli szándékukat a városi polgármester ö nagyságánál mint fiókköri elnöknel kijelenteni sziveskedjenek.

— A gyulafehérvári róm. kath. főgyumu. ifjusága márczius 15-ikét kiváló ünnepélyel ilte meg a régi gymnasium nagy termében. Az ünnepély műsora következő volt: 1. „Talpra magyar!...” Irta Petőfi Sándor, zenésítette Szotyori Nagy Károly. Előadja a főgyumn. férfienekkar. 2. Alkalmi felolvasás. Tartja Szenkovits Kálmán főgyumn. VIII. oszt. tan. 3. Nyitány. Bolden „Jean de Paris” ez. dalművéből. Előadja a főgyumn. zenekar. 4. Népdal egyveleg. Abrányi Kornéltól. Előadja a főgyumn. vegyes énekkar. 5. „Márczius, tizenötödike”. Irta Márton Dávid, szavalja Gidófalvi Odón főgyumu. VIII. oszt. tan. 6. Népdal egyveleg. Előadja a főgyumn. zenekar. 7. „Fel, fel vitézek!...” Zsaskovszki Endrétől. Előadja a főgyumn. vegyes énekkar. 8. „Van e egy marok föld?...” Irta Petőfi Sándor, szavalja Szonagh Tibor főgyumn. VII. oszt. tan. 9. Magyar induló. Knauer Bélától. Előadja a főgyumn. zenekara. A városi polgárság a Hungaria éttermébe gyűltekezett este 8 óraker és a nagy naphoz méltóan ünnepelt.

— A veres-kereszt-egylet helyi választmányának ülésén az inségesei javára 100 frt segély lett megszavazva, az egylet alapszabályainak román nyelvre fordítása végett Iván Miklós helyi gör. k. esperes urat kérte fel — ki azt készségesen elvállalta.

— A folyó 1892 évi házadó kivetésj Injstromok érvényesítési záradékkal ellátva 8 napi közzemre kitétetek a keleti adóosztálynál. Ennek folytán figyelemzetnek érdekeket adóköz, hogy ezen adó-nem elleni netaláni felebbezésüket 15 nap alatt, közvetlenül a nagyenyedi kir. pénzügyigazgatósághoz, beadhathják. Elkeszitten benyújtott felebbezések nyíelembe nem vétetnek.

— A valuta rendezésére vonatkozó törvényjavaslatok mint a Magyar Pénzügy írja — április végén fognak a törvényhozói testületek elé terjesztetni. A javaslatok előkészítése már folyamatban van és remélik, hogy legkésőbb április elején, a két minisztertanács elé lesznek terjeszthetők.

— A fővárosi szegény gyermek-kert-egylet tudvalevőleg egy me n ház letesítését határozta el és ez iránt országgyűjtést rendez. A menház javára már eddig is számos adomány érkezett be, az országos központi takarékpénztárhoz (Budapest, deák utca 7.) mint a jótékonycélú öszzegek pénztárosához. Az adománygyűjtés határideje most f. é. május 15 ig hosszabbított meg, miért is felkérletnek azon nemes emberbarátok, kiknél még gyűjtőivek vannak, vagy a kik e humanus jótékony célú fillereikkel elősegíteni óhajják, hogy az ivatek és pénzküldeményeket fenti határidőig a nevezett pénzügyintézetnek beküldeni sziveskedjenek. A menházról részletes adatokkal és gyűjtőivekkel készséggel szolgál Dr. Grósz Sándor egyesületi elnök Budapest Károlykört 7.

— A borhamisításra vonatkozó törvényjavaslat mint a „Kereskedők Lapja” értesül teljesen készen van és rövid idő múlva a törvényhozás elé kerül, a mennyiben alkalmasint a költségyvetés letárgyalása után lehetőleg fog napi reudre tüzetni.

— Exportkereskedelmünk fejlődésének fényes tanújelét adja fővárosunk számos nagy ipartelepe. Ez utóbbiak közt azonban különösen figyelmet érdemel, a Fischer J. udvari szállító cég majolica és porzellán gyára, mely utóbbi időben ismét jelentékenyen bővítettett. E nagy szabású ipartelep készítményei a szélrózsa minden irányába exportáltaknak: Angol Francia- és Némeország, a Kelet és Amerika is régi vevői a Fischer cégnek és a belföldön gyártmányai mint igen realisak ismertettek. A „Kereskedők Lapja” legutóbbi számában, a hazai ipar versenyképességének újabb bizonyítékául említi fel most, hogy a Fischer cég a napokban Sanghai-ból (Japan) telát a majolica-gyártás és festés öshazájából, kapott egy jelentékenyebb megrendelést. A sanghai cég Fischer gyártmányait eddig londoni közvetítő útján szerezte be és ez első vétele Magyarországon.

— Worshofenből. Nagyon tisztelendő Kneip lelkész úr azt írja a „Hazánk” című lapnak, hogy nagy gyönyörűségére szolgál az, hogy a Maláta-kavé az egész osztrák magyar birodalomban mint kintő emészto szer ismertettet el. A maláta kavét Kneip lelkész úr ellenörzési intézkedése mellett a Kathreiner utódai cég hozza forgalomba München-Stadlan Bécsben. Valóban a Maláta-kavé, mint a legegészségesebb pótkavé megérdemelné, hogy minden háznál több és több befolyást találjon.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **ISSEKUTZ JÁNOS.**
Munkatárs: **Hóhn Károly.**
Kiadó: **Papp György.**

Nyilttér*

Fekete fehér és szines selymeket méterenként 45 krtól 16 frt 65 kr-ig sima és mintázott mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző színt ben szállít, megrendelt egyes öltönyökre, vagy végekben is postabér és vámentesen **Hemeborg G.** (es. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Mintak postatordulóval küldetnek. Svájcba ezimzet levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovatban megjelenő közleményekért semmi telősséggem vállal el a — Szerk

H i r d e t é s e k.

Csuz, köszvény, tagszaggatás, fejfájás, csipő fájdalom, hátfájdalom, stb. ellen legjobb bedörzső és a Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller.
Több mint 20 év óta a legtöbb családban ismeretes mint fájdalom-enyhítő szer és majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 és 70 kért. Mint-hogy utánzások léteznek, emélfogva mindég határozottan:
„Horgony Pain Expeller”
kérendő. 187 1-7

Valódi karlsbadi ostya,
(karlsbadi különlegesség)
különféle nagyságban s a legjobb minőségben ajánlja
Bayer Károly készítő, ezöltt
Bayer Borbáin, udvari szállító Karlsbadban.
Szátküldés dobozokban 2 frttól fölfelé pontosan eszközöltetik. 25. 4-6.
Raktarak minden nagyobb városban felállítatnak

